

ODECAT

Observatori de
DESENVOLUPAMENT ESTRATEGIC
a Catalunya

www.odecat.net

Generalitat
de Catalunya

**Observatori de
DESENVOLUPAMENT ESTRATÈGIC
a Catalunya**

La tendència al canvi que s'observa en la majoria de les societats modernes, fa necessari reconsiderar el paper del sector públic, quin model administratiu es necessita i de quina manera es pot dur a terme el desplegament d'aquest nou model. Tot reconeixent que aquests canvis afecten simultàniament moltes ciutats i comarques d'arreu del país, la Generalitat ha impulsat la creació de l'Observatori de Desenvolupament Estratègic a Catalunya (ODECAT).

A l'actualitat, els reptes principals a què s'enfronten els governs regionals europeus són els derivats de la globalització del coneixement i les relacions econòmiques, de l'ús extensiu de les Noves Tecnologies de la Informació i la Comunicació, i la redefinició de conceptes com els de competència i sobirania en una Unió Europea en fase d'ampliació. D'una altra banda, aquests mateixos governs han de satisfer els requeriments que la societat demana entorn al manteniment de les polítiques de benestar i el desenvolupament sostenible.

Davant d'aquests reptes, la decisió d'adoptar un plantejament estratègic vers l'administració del sector públic comporta molts avantatges. Però l'èxit en l'adopció d'una estratègia i la bona administració dels afers públics només poden aconseguir-se si reconeixem que és necessari definir i oferir solucions a llarg termini a problemes en constant evolució.

| Es tracta d'aplicar unes estratègies evolutives que defineixin opcions i vies per avançar, per desenvolupar projectes oberts i construir models veritablement dinàmics i flexibles que tinguin una capacitat considerable de resposta en un entorn canviant.

Què és ODECAT?

ODECAT és un espai de treball cooperatiu que permet a tots els agents que hi participen millorar els seus processos de planificació estratègica en base a una visió integrada del desenvolupament urbà i territorial de Catalunya.

Aquestes millores han de basar-se en:

- La coordinació institucional.
- L'intercanvi d'experiències.
- La recerca de recursos.
- La producció de coneixement.

ODECAT s'ha posat en marxa amb el desig de conèixer i difondre experiències de planificació estratègica de manera que permeti la comparació i la millora. L'Observatori vol reforçar les xarxes actives i el treball en equip entre els diferents nivells de l'administració local i territorial, i entre aquests i d'altres entitats interessades en els processos de desenvolupament estratègic a Catalunya.

Què fa ODECAT?

L'Observatori ofereix un espai virtual d'informació <<http://www.odecat.net>> sobre aspectes relacionats amb la planificació i el desenvolupament estratègic i la seva evolució a Catalunya, la Unió Europea i d'altres països de la OCDE.

Això s'aconsegueix mitjançant el seguiment constant de noves tendències i casos d'interès, i de promoure l'intercanvi d'idees innovadores en l'àmbit de la planificació estratègica.

De manera similar, ODECAT, permet la coordinació i la participació dels agents implicats, tot convertint-se en un fòrum de debat avançat per fer front de manera conjunta als reptes de futur que té plantejats el país.

Finalment, l'Observatori també ofereix un banc de coneixement i de recursos tècnics degudament actualitzats i que pot consultar qualsevol persona interessada en la planificació estratègica.

Espai Virtual
d'informació
<<http://www.odecat.net>>

A qui s'adreça?

L'Observatori s'adreça a totes les persones i institucions relacionades, directament o indirecta, en els processos de presa de decisió que contribueixen al desenvolupament estratègic de Catalunya, que són:

- Professionals d'administracions públiques;
- Experts en els camps de la planificació territorial i estratègica d'universitats i centres de recerca;
- Institucions públiques i privades que tenen un paper consultiu en el desenvolupament estratègic;
- I ciutadans en general que estan interessats i participen activament en els processos de planificació estratègica en curs.

ODECAT es centra en la coordinació del desenvolupament estratègic a Catalunya, tot identificant i interactuant amb els plans i els actors rellevants que contribueixen a aquest procés. Aquests són, aproximadament:

- 30 Plans estratègics de ciutats i comarques.
- 15 Plans directors per a la societat de la informació.
- 230 Agendes 21 per a la promoció de la sostenibilitat en l'àmbit local.
- 22 Plans d'acció locals per a programes europeus com ara els PRODER i els LEADER +.

Professionals
Institucions Experts
CIUTADANS

Programes estratègics i territorials europeus

Planificació territorial, pensament estratègic i governança multinivell

Orientacions recents de la Unió Europea contribueixen a la cohesió social i econòmica del territori europeu i al desenvolupament de polítiques europees que tenen un impacte considerable en el territori sense afectar els principis d'autonomia institucional. Aquestes orientacions s'especifiquen en el document European Spatial Development Perspective (ESDP), una perspectiva sobre el desenvolupament del territori europeu aprovada a Potsdam l'any 1999. Entre els objectius que proposa aquest document trobem:

- La promoció d'un desenvolupament territorial policèntric basat en noves relacions urbano-rurals.*
- Igualtat d'accés a les infraestructures i el coneixement.*
- Una gestió prudent del medi natural i el patrimoni cultural.*

D'entre les opcions per al desenvolupament de polítiques públiques podem citar, per exemple, per la seva importància la promoció d'estratègies que reforcin el paper de ciutats i regions a la Unió Europea, la millora de l'accés a les xarxes transfrontereres de transport, el tractament d'estratègies integrades de desenvolupament urbà, el reforçament del paper de ciutats mitjanes i petites a les àrees rurals, i l'impuls d'un turisme respectuós amb el medi ambient.

L'ESDP i INTERREG III

La Perspectiva de Desenvolupament del Territori Europeu (ESDP) és un clar exemple de la importància del pensament estratègic per a la coordinació de recomanacions i polítiques públiques entre els diversos nivells administratius. A més, l'esforç realitzat per la Unió Europea per tal d'esdevenir un veritable catalitzador de l'acció de govern en el territori té una forta repercussió en la governança de les seves estructures regionals.

Programes com INTERREG III es centren en la promoció d'una cooperació transfronterera per a un desenvolupament sostenible i equilibrat, i estan basats en tres esferes d'acció principal en què les autoritats locals poden participar:

- Primer de tot, la promoció de la cooperació entre ciutats i regions;
- En segon lloc, el desenvolupament de la cooperació transfronterera entre les autoritats locals, regionals i estatals per facilitar la integració europea i un desenvolupament durable i equilibrat;
- I per últim, el reforçament de la cooperació interregional per millorar l'eficiència de les polítiques de desenvolupament regional i els seus instruments mitjançant projectes en xarxa.

Vers la consecució dels resultats estratègics

Visió i planificació estratègica

ODECAT vol contribuir a l'elaboració d'una visió estratègica que guiaria el creixement i el desenvolupament del país en els propers vint anys.

Aquesta visió hauria d'identificar els temes que més preocupen els catalans, com ara el medi ambient, les oportunitats econòmiques, la diversitat cultural o l'elecció del lloc de residència.

Una visió estratègica d'aquests temes donaria les eines necessàries per tal d'orientar el Govern de Catalunya i la resta d'administracions locals i comarcals, ONG, fundacions privades, grups d'interès, associacions de ciutadans i empresaris, en la planificació del desenvolupament futur del país.

- Catalunya, per exemple, té un conjunt de parcs i àrees naturals i ecològiques que són envejades des de molts altres territoris. Mentre el país creix, la necessitat de conservar i millorar aquestes àrees ambientals i d'esbarjo també creixerà. Una visió estratègica ajudaria a identificar aquestes necessitats de manera que les millors localitzacions puguin ser mantingudes per al gaudi de les properes generacions. Catalunya té a més un extraordinari patrimoni natural, cultural i històric, i una estratègia donaria també prioritat a aquests recursos perquè fossin preservats i protegits.

Opcions per a una estratègia de desenvolupament regional

Hi ha nombroses opcions obertes, cadascuna amb diferents nivells de participació per part del Govern de la Generalitat, els ajuntaments i els consells comarcals. Aquestes opcions poden existir independentment o bé ser construïdes les unes en relació amb les altres, i agrupar-se seguint diferents criteris:

- En primer lloc, l'elaboració d'una guia de polítiques públiques. Aquest seria un document de visió i objectius que definiria les preferències i les prioritats que els catalans tenen per al futur del país.
- En segon lloc, es podrien establir convenis tècnics i de finançament que configurarien diverses fórmules de suport i assistència per fomentar que les comunitats locals i comarcals orientin el seu futur voluntàriament. Aquests convenis voluntaris entre comunitats veïnes i el Govern de la Generalitat podrien fer front a problemes que traspassen fronteres administratives.
- Una altra opció a seguir seria requerir planificació estratègica a nivell local. Aquesta opció asseguraria que cada comunitat local desenvolupés un pla estratègic de manera coherent amb la visió, objectius i planificació definida des del Govern.

Passos següents steps

En la seva fase inicial, ODECAT ha elaborat els seus continguts a través del desenvolupament d'un portal d'internet <<http://www.odecat.net>> que reuneix informació i coneixement del desenvolupament estratègic a Catalunya.

Basant-se en l'experiència de la planificació estratègica i la definició d'eixos-valor d'actuació, l'Observatori vol teixir una xarxa efectiva de col·laboradors de diferents organitzacions i institucions per tal de compartir aquesta experiència amb d'altres administracions públiques a nivell local.

L'objectiu principal de l'Observatori és convertir-se en un sistema d'informació i facilitador de coneixement sobre el desenvolupament estratègic, la planificació territorial i la governança del territori a Catalunya.

El seu segon objectiu és promoure l'aprenentatge compartit i els projectes de recerca entre els professionals del desenvolupament estratègic i d'altres actors destacats, com ara associacions de ciutadans i institucions públiques i privades, especialment quan es constata una manca de coordinació entre les diferents visions estratègiques del territori.

Per tal de promoure l'intercanvi de visions, objectius i expectatives, ODECAT està desenvolupant espais de trobada com ara jornades tècniques, fòrums virtuals i enquestes, per respondre a les necessitats i requeriments dels professionals de la planificació estratègica and needs of strategic planning practitioners.

Recerca i consultoria

Paral·lelament, l'Observatori considera la creació d'un cos de recerca sobre la governança del desenvolupament estratègic del territori de Catalunya.

Aquest cos de coneixement seria el resultat dels estudis i projectes de recerca impulsats per l'Observatori, i de les conclusions de la participació d'ODECAT en debats sobre el desenvolupament estratègic a nivell local i internacional.

Aquest coneixement, des d'un punt de vista teòric i pràctic, analitzaria i descriuria l'emergència d'un nou model de governança estratègica i territorial a Catalunya, tot donant resposta a les dinàmiques més flexibles i necessàries de coordinació administrativa i organització territorial.

La contribució de l'Observatori a aquests debats es basa en la identificació de les capacitats institucionals de Catalunya per fer front als reptes i oportunitats de governar la transició cap al desenvolupament estratègic del territori.

Conclusions

Aquesta perspectiva ha de ser considerada com un treball en curs i en contínua evolució, que proposa opcions per al desenvolupament estratègic de Catalunya i ofereix exemples sobre possibles estratègies per al futur del territori.

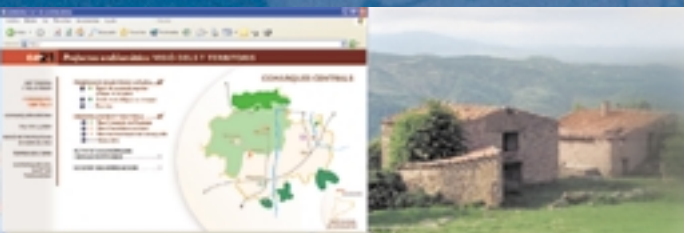
Aquests exemples no són en si mateixos un pla estratègic, que caldria que fos producte d'un procés consultiu i d'una participació més ampla i oberta.

Creiem que aquesta perspectiva és la que s'adopta en els nombrosos plans estratègics de tota mena que s'estan desenvolupant en el territori de Catalunya, la coordinació dels quals és la tasca que promou ODECAT.

De tota manera, l'Observatori de Desenvolupament Estratègic està interessat a desenvolupar aquestes opcions de gran abast per al futur del país, tot estimulant la participació pública i privada en aquest procés i coordinant activitats amb d'altres departaments i unitats del Govern de la Generalitat.

ODECAT

Observatori de
DESENVOLUPAMENT ESTRATEGIC
a Catalunya

www.odecat.net

**Generalitat
de Catalunya**

www.gencat.net